

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-АНЕСТЕЗІОЛОГА.....	34
Воротинцев С.І., Гриценко С.М.	
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ НАВИЧОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	36
Ганчева О. В., Мельнікова О. В., Грекова Т. А., Каджарян Є. В., Ісаченко М. І., Данукало М. В.,	
ФУНКЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ.....	38
Гейченко К.І.	
РОЛЬ КОМПЕТЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧА МЕДИЧНОГО ВНЗ У ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА.....	39
Губарь А.О.	
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ41	
Губка В.О., Вільданов С.Р., Гайдаржі Є.І., Головка М.Г.	
ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛКОВОГО ЗАНЯТТЯ З ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	42
Дейнега В.А.	
СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	43
Доценко С.Я., Самура Б.Б., Чорна І.В., Кулинич Р.Л.	
СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ОФТАЛЬМОЛОГА	44
Завгородня Н.Г., Саржевська Л.Е., Безденежна О.О., Костровська К.О.,	
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, як інструментарій підвищення якості ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ.....	46
Іванченко Д. Г., Рудько Н. П., Крісанова Н. В.	
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ	48
Каплаушенко А.Г., Самелюк Ю.Г., Фролова Ю.С.	
СТУДЕНТСЬКИЙ ХІРУРГІЧНИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДНЯТТЯ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	50
Клименко А.В., Черковська О.С., Захарчук О.В., Сиволап Д.В., Кравченко Б.С., Білай А.І., Тугушев А.С.	
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «НЕВРОЛОГІЯ» ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ НЕВРОЛОГІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІРТУАЛЬНОГО ПАЦІЄНТА.....	50
Козьолкін О.А., Кузнецов А.А.	
КОМУНІКАТИВНЕ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ КЛІНІЦИСТІВ: РОЛЬ ВІДЕОФІЛЬМІВ ТА НАУКОВИХ ІНТЕРВ'Ю	51
Количева Н.Л., Крупей К.С., Деген А.С.	
МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ КЛІНІЦИСТІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ НА КАФЕДРІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ.....	53
Корнієнко О.О., Рябоконт О.В., Оніщенко Т.Є., Калашник К.В.	
ПІДГОТОВКА КЛІНІЧНОГО ФАРМАЦЕВТА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	54
Крайдашенко О.В., Свинтозельський О.О., Михайлик О.А.	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА ФАХОМ «ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ»	56
Кривенко В.І., Федорова О.П., Колесник М.Ю., Пахомова С.П., Герасименко Л.В., Качан І.С., Соколова М.В., Михайловський Я.М.	
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ.....	57
Кривенко В.І., Михайловський Я.М.	
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ.....	58
Крісанова Н.В., Іванченко Д.Г., Рудько Н.П.,	

чи семінарському занятті конкретних проблемних ситуацій, які змодельовані як можливі в медичній практиці. Успішність викладання та правильний підбір кейсу за складністю, виходячи з уже отриманих попередніх знань або з досвіду роботи в лабораторії, оцінюється за результатами такого заняття [4].

Метод кейсів не обмежений теоретичним або практичним складником навчання, він може бути успішно впроваджений разом у комбінації з методом «мозкового штурму» в формі спілкування за темою. В такому випадку пошук розв'язання проблеми та вміння вдало використовувати теоретичну інформацію буде головною метою заняття.

Також кейс-метод може бути трансформовано у рольову гру, коли задіяні в кейсі повинні виконати характерні для їхніх ролей дії. Тут буде задіяно практичний напрям кейс-методики. У цьому випадку курсант не тільки продовжує розвивати нестандартне мислення, а й вчиться демонструвати практичні знання та вміння, які можуть бути оперативно скореговані викладачем.

Висновки. До головних переваг використання кейсів відносять максимальну відповідність до форми реальних ситуацій роботи в закладах охорони здоров'я; практичну спрямованість; роботу в команді на етапі навчання в групах завдяки активній взаємодії курсантів; можливість безпосереднього отримання інформації з історій хвороби пацієнтів з складними та цікавими діагностичними випадками; підвищення мотивації в навчальній діяльності фахівців лабораторної медицини за рахунок рольової компоненти; можливість розвитку креативного та логічного мислення та комплексного задіяння раніше отриманих знань для вирішення ситуаційної проблеми кейсу; необмежена кількість моделювання клінічних випадків тощо.

Основними перспективними напрямками щодо застосування інноваційних освітніх інструментів у підготовці фахівців з лабораторної медицини є: створення чіткої класифікації кейсів, за певними розділами дисциплін; використання кейсів в різних таргет-групах залежно від складності рішення ситуаційних проблем та впровадження платформи «Віртуальна лабораторія» в початковий процес кафедри.

Список використаних джерел

1. Павлишин Г.А. Кейс-метод навчання у медичній освіті / Г.А. Павлишин, Т.В. Бігуняк, Т.В. Саварин // Медична освіта. – 2015. – № 3. – С. 67-69.
2. Кайдалова Л.Г. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, Н.Б. Щокіна, Т.Ю. Вахрушева. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с.
3. Журавльова Л. В., Лопіна Н. А. Практично-орієнтований кейс-метод навчання в системі безперервної медичної освіти на основі інформаційно-освітніх вебтехнологій як спосіб симуляційного навчання : навч.-метод. посібник для викладачів мед. освітніх закладів. – Харків: ХНМУ, 2019. – 76 с.
4. McLean S.F. Case-based learning and its application in medical and health-care fields: a review of worldwide literature / S.F. McLean // Journal of Medical Education and Curricular Development. – 2016. – Vol. 3. – P. 39-49.

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-АНЕСТЕЗІОЛОГА

Воротинцев С.І., завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії

Гриценко С.М., професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії

Ключові слова: освітній процес, клінічна дисципліна, анестезіологія та інтенсивна терапія

Вступ. Виховання справжнього клініциста – складна задача сучасної медицини. Цей процес триває довгий час, починаючись з навчання у медичній школі/університеті та продовжуючись в резидентурі/інтернатурі. У більшості країн світу навчання на додипломному етапі є більш-менш стандартизованим, проте на післядипломному етапі – різні університети пропонують різні програми різної тривалості. Вищезазначене підтверджує та обґрунтовує актуальність постійного пошуку інновацій в освітньому процесі для покращення підготовки клініциста.

Основна частина. Анестезіологія та інтенсивна терапія (АІТ) – клінічна спеціальність, основою якої є «мультидисциплінарні» знання в медицині. Серед них, і анатомія з гістологією, і фізіологія з патофізіологією, і біохімія з клінічною фармакологією, і, навіть, філософія з

реабілітацією. Ми маємо навчити майбутніх клініцистів-анестезіологів розглядати пацієнта для проведення будь-якої операції або з наявністю будь-якої тяжкої патології, застосовуючи саме комплексні знання. Освітній процес на кафедрі АІТ ЗДМФУ заснований саме на такому принципі.

Підготовка лікаря-анестезіолога починається вже на додипломному етапі навчання, коли зацікавлені студенти мають змогу більш детально ознайомитись зі спеціальністю «Анестезіологія та інтенсивна терапія», відвідуючи гурток, спілкуючись з викладачами – досвідченими анестезіологами, виконуючи певну дослідницьку роботу та приймаючи участь у конференціях з доповідями. Студентський гурток – перший крок до оволодіння спеціальністю та до навчання клінічному мисленню!

На 5 курсі студенти проходять 10 денний цикл з «Анестезіології та інтенсивної терапії». Визначене часом навчання on-line дозволяє опрацювати тільки теоретичну частину програми і «теоретичні» питання практики. Цього, на жаль, недостатньо для клінічної дисципліни! Нещодавно запроваджена можливість навчатись «наживо» значно покращила ситуацію у вихованні майбутніх клініцистів. Створені збірні групи студентів відвідують відділення анестезіології та інтенсивної терапії провідних лікарень м. Запоріжжя, розбирають з викладачами конкретних пацієнтів з конкретною патологією, під контролем лікарів-клініцистів вчать практичним навичкам.

Проте, у навчанні спостерігається певний «серед-студентський» дисонанс, а саме: деяким студентам недостатньо групових занять для оволодіння клінічним мисленням, деяким – для оволодіння практичними навичками. На наш погляд, рішення цього питання полягає в індивідуалізованому використанні в навчальному процесі «інтерактивного пацієнта» як «провідника» у вирішенні клінічної задачі з одного боку, та індивідуалізованому відпрацюванні практичних навичок на манекенах у тренінговому центрі з іншого. Таке поєднання симуляції і практики більш ефективно підготує студента до наступного кроку на шляху оволодіння спеціальністю – інтернатури.

Інтернатура за фахом «Анестезіологія та інтенсивна терапія» є основним етапом освітнього процесу в становленні лікаря-анестезіолога як клініциста. На даний час в Україні вона триває 3 роки. За цей період лікарі-інтерни мають активно опанувати спеціальність, постійно вдосконалюючи свої теоретичні і практичні знання як у загально-профільних, так і в спеціалізованих відділеннях анестезіології та інтенсивної терапії. Організація освітнього процесу в ЗДМФУ дозволяє це зробити, бо всі основні лікарні м. Запоріжжя є базами кафедри АІТ.

На відміну від навчання студентів, в інтернатурі з «Анестезіології та інтенсивної терапії» основна увага приділяється саме клінічній роботі з пацієнтом. Лікар-інтерн працює у відділенні як практикуючий лікар і навчається у досвідчених практикуючих лікарів-клініцистів. На додаток, лікар-інтерн має можливість спілкуватись з наставником-викладачем, обговорюючи з ним будь-які питання діагностики та лікування хворих. Таке «подвійне» навчання безперечно є оптимальним для виховання справжнього клініциста. зі спеціальності «Анестезіологія та інтенсивна терапія».

Обов'язковим компонентом освітньої програми очної частини інтернатури з «Анестезіології та інтенсивної терапії» є лекції. На кафедрі АІТ впроваджено інноваційний «некласичний», «дискусійний» варіант надання теоретичної інформації. Як результат, – інтерни більш активно приймають участь у підготовці до лекції та обговоренні лекційного матеріалу, краще засвоюючи його.

Правильне виконання практичних навичок – ще одне питання якісного навчання клініциста. У 2024 році співробітники кафедри АІТ запровадили проведення навчального тренінгу з практичних навичок на початку очної частини інтернатури. Це дозволяє своєчасно виявити індивідуальні недоліки інтернів, коригувати їх та отримати кращі результати складання іспитів при заключній атестації.

По закінченні інтернатури за фахом «Анестезіологія та інтенсивна терапія» лікарі-інтерни мають здавати іспит «Крок 3» – основний етап у житті майбутнього лікаря-клініциста-спеціаліста! Підготовка до нього триває весь час навчання і потребує не тільки/не стільки запам'ятовування правильних відповідей, скільки саме клінічного мислення та обґрунтування правильної відповіді. Для покращення підготовки до іспиту на кафедрі АІТ впроваджено залучення лікарів-інтернів до перекладу іноземних (американських) тестів на отримання ліцензії лікаря зі спеціальності «Анестезіологія та інтенсивна терапія» [1]. Це не тільки стимулює інтернів до вивчення англійської мови, але й сприяє їхній підготовці як клініцистів.

Висновки. Формування клініциста за фахом «Анестезіологія та інтенсивна терапія» починається зі студентства і завершується навчанням в інтернатурі. На додаток до обов'язкової клінічної роботи і теоретичного навчання, постійні – *симуляція, тренінг і тестування з поясненнями* – можуть бути важливими інноваційними інструментами у підготовці кваліфікованого лікаря-анестезіолога.

Література

1. Anesthesiology: a comprehensive board review for primary and maintenance of certification / Kai Matthes, Richard Urman, Jesse Ehrenfeld. – Oxford University Press 2013. – 653 p.

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ НАВИЧОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Ганчева О. В., завідувачка кафедри

Мельнікова О. В., доцент кафедри

Грекова Т. А., доцент кафедри

Каджарян Є. В., доцент кафедри

Ісаченко М. І., доцент кафедри

Данукало М. В., доцент кафедри

Кафедра патологічної фізіології з курсом нормальної фізіології

Ключові слова: цифрова медична освіта, освітні інновації, штучний інтелект, ChatGPT, клінічне мислення, студенти, викладачі, академічна доброчесність

Вступ. Аналіз сучасного періоду глобальних змін переконливо свідчить, що світ радикально змінився, і нові закони, технології та інституції зумовлюють подальші трансформації. Тим часом значні досягнення в цифрових технологіях, таких як штучний інтелект, машинне навчання, роботизована хірургія, телемедицина, великі масиви структурованої і неструктурованої інформації та секвенування наступного покоління, тепер є поширеними темами в галузі медицини. Крім того, спеціалізований освітній контент, який раніше обмежувався освітніми медичними установами, сьогодні вільно розміщується на онлайн платформах для зручного і легкого користування зацікавленими особами в усьому світі, тобто, визнання обмеженості медичної спеціалізації у контексті закладів вищої освіти (ЗВО) втратило свої узвичаєні цінності авторитету та дефіциту, і навіть розглядається лише як мінімальна кваліфікація для складання державного іспиту після завершення навчання в ЗВО. У відповідь на ці виклики змінювати медичну освіту необхідно в напрям виховання навичок академічно, критично і творчо мислити, ефективно спілкуватися та гармонійно співпрацювати.

Основна частина. Поява цифрових технологій кардинально змінила традиційні освітні моделі та методи навчання, але водночас створила безпрецедентні освітні можливості [1]. Проте необхідно активно досліджувати, як реконструювати традиційну освітню систему, щоб досягти важливої мети прогресивного розвитку в сучасну епоху цифрової інформації.

Теперішня дистанційна освіта є новою віртуальною, універсальною та відкритою високоінтегрованою інформаційною технологією навчання, яка поєднує використання персональних комп'ютерів, мультимедіа, комунікаційних засобів, мережі Інтернет та інших як основних технічних засобів з наукою і технікою, економічним і соціальним розвитком як рушійною силою, а також із сучасними освітніми концепціями. Попит на вищу медичну освіту сприяє швидкому розповсюдженню, інтерактивності й ефективності дистанційної освіти в цій сфері, що дозволяє вільно взаємодіяти викладачам і студентами, а також стимулює творчість студентів, тим самим покращує результати навчання. Дистанційна освіта долає багато бар'єрів у навчанні, перш за все, простору і часу, тому дозволяє викладачам і здобувачам працювати одночасно (синхронно) та в різний час (асинхронно), оскільки зміст, підхід і мета викладання є широко відкритими. Крім того, навчальні ресурси є багатшими, тому студенти можуть отримати необхідні освітні матеріали за допомогою